Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 234 (5225).
14 ОКТЯБРЬ 1983 й.
ЖУМА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ҲАММА — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИККА!

15 ОКТЯБРДА ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИ МОСКВАЛИКЛАРНИНГ ТАШАББУСИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАБ, МЕҲНАТТА КОММУНИСТИК МУНОСАБАТДА БЎЛИШ УЧУН БОШЛАНГАН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИНГ 25 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ШАНБАЛИККА ЧИҚАДИЛАР

ЗАФАР БИЛАН

Тошкент шаҳар қурилиш Бош бошқармасига қарашли 159-трестнинг 9-қурилиш бошқармасида меҳнат қилаётган Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор Комил Йўлдошев бошлиқ бригада коллективи Улуғ Октябрнинг 66 йиллигини янги меҳнат зафари билан қарши оляпти.

КЕЧА

бригада меҳнат аҳли ўз меҳнат календарида 1984 йилнинг январь ойи ҳисобига қурилиш-монтаж ишларини бажара бошлади.

Свердловликларн и н г методи бўйича ишлаётган бригада коллективи кам куч, маблағ сарфлаб, кўпроқ сифатли иш бажаришга ҳаракат қилмоқда.

Қурилиш материалларидан тежаб-тергаб фойдаланиш, илғор иш усулларини қўллаш коллективнинг асосий мақсадидир. Мана шу омилларнинг ўзи янги зафарларни қўлга киритишда муҳим замин бўлиб хизмат қиляпти. Ҳозирда Халқлар дўстлиги проспектида 64 квартирали турар жой биносида қурилиш ишларини амалга ошираётган 29 нафар қурувчи юксак унум билан ишлаб, октябрь ойида мазкур уйнинг биринчи навбатини топширишга ҳаракат қилмоқда.

СУРАТДА: Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг чевар тикувчиси коммунист Тоифа Абдуқаҳҳорова. У бошқаларга намуна бўлиб, ойлик топшириқларини мунтазам 140—150 процентдан адо этмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

тонгги газеталарда

● КПСС Марказий Комитети «Партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг қарорларини бажариш учун аппарат, коммунистларининг ташаббускорлигини авж олдириш ҳамда уларнинг масъулиятини ошириш юзасидан Темир йўл министрлиги партия комитетининг иши тўғрисида» қарор қабул қилди. Мазкур қарорнинг баёни бугун тонгги газеталарда эълон қилинган.

БИЗ ҲАММАМИЗ — ПАХТАКОРМИЗ

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР

«ОҚ ОЛТИН» — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 13 октябрга бўлган маълумот.

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	2,44	68,34	1,91	31,00
Тошкент	2,02	65,81	1,81	53,31
Бухоро	1,39	65,42	0,28	6,25
ҚҚАССР	2,24	62,89	1,88	38,86
Фарғона	1,58	51,31	0,40	3,98
Сурхондарё	1,28	49,59	1,25	24,73
Наманган	2,04	49,56	1,36	24,38
Андижон	1,64	48,69	0,86	11,69
Сирдарё	1,90	48,69	1,82	43,31
Қашқадарё	1,95	47,79	1,61	21,87
Навоий	1,97	47,62	0,84	8,73
Жиззах	2,01	46,86	1,41	46,02
Самарқанд	1,75	46,08	0,90	12,22
Республика бўйича:	1.82	53.39	1,27	25,44

Ҳосилни имкони борича тезроқ териб олиш, очиқ келган ҳар кун ва соатдан ғоят унумли фойдаланиш — ҳозир республикадаги ҳар бир кишининг энг муҳим ва энг масъулиятли вазифасидир!

(Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг республика барча меҳнаткашларига Мурожаатидан).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ газеталари, Ўзбекистон радиоси ва «Главташпассавтотранс» бошқармасининг оталиқдаги областлар пахтадаги ... матбуот маркази

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Эгамназаров, А. Хатамов, А. Абдураззоқовларнинг репортажини газетанинг 3-саҳифасида ўқийсиз.

Сирдарё область Ильич районидаги Титов номли совхоз пахтакорларига ёрдам бераётган Ўрта Осиё медицина педиатрия институтининг коллективи бу йил 6 минг тонна «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олган.

СУРАТЛАРДА: ҳар куни хирмонга 100 килограмм ва унда ошириб пахта топшираётган студент теримчилар М. Мамадалиева ва М. Алимардонова; студентлар Т. Тойлоқов ва Д. Исмоилова дала шийпонини жиҳозлашмоқда.

ҲАШАРЧИЛАР ҲИММАТИ

Ленин райони меҳнаткашлари Жиззах области пахтакорларига пахта йиғим-теримида яқиндан ёрдам бермоқдалар. Йил бошидан буён район пахтакорларига 500 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар юборилди. Район автокорхоналарининг 50 дан ортиқ малакали слесарь-механикларидан иборат ремонтчилар бригадалари кўриқ областнинг Октябрь райони механизаторлари билан биргаликда «зангори кема»ларни мавсумга тайёрладилар.

КЕЧА

ана шу илғор ремонтчилардан 20 киши ўзлари мавсумга тайёрлаган терим агрегатлари штурвалига ўтирди. Ҳашарчи ҳамшаҳарларимиз мавсум охиригача 1 минг 800 тонна «оқ олтин» териб беришга аҳд қилишган.

Бригада тузилмоқда

БУГУН

«Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасида оталиқдаги хўжаликларда пахта йиғим-теримига бевосита қатнашадиган ҳашарчилар бригадалари тузишга киришилди. 200 кишидан ортиқ ишчидан иборат бу бригадалар пойтахт область Бекобод районидаги Авангард совхози далаларида жавлон уради.

Корхона, шунингдек Жиззах областидаги Октябрь районида жойлашган Ҳамид Олимжон номли совхозни оталиққа олган. Бу хўжаликка бирлашма асосан техник ёрдам кўрсатади. Пахта йиғим-терими мавсуми бошлангандан буён оталиқдаги хўжалик корхонадан кўп миқдорда техник жиҳозлар олди.

Дастлабки пешқадамлар

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг соврини учун ўтказилаётган «Тошкент тонги» Бутуниттифоқ аёллар шашка турнирининг дастлабки кунида москвалик Елена Михайловская ва самарқандлик Лайло Иброҳимова Тошкентга келиша олмади. Уларнинг ўрнига 1983 йилги Латвия чемпиони Зоя Увачан ва Ўзбекистоннинг собиқ чемпиони Зайнаб Сафина киритилди.

Шундай қилиб турнирда ўн спорт мастери ва ўзбекистонлик тўрт спорт мастерлигига кандидат: С. Логачева П. Гольдшмидт, И. Кац ва З. Сафина баҳс юритмоқда. Қуръа ташлангандан кейин улар қуйидаги тартибда жойлашишди. 1. Л. Сохненко Минск, 2. О. Аҳмедова (Тошкент), 3. Г. Кузнецова (Ленинград), 4. А. Эрис (Рига), 5. С. Логачева (Тошкент), 6. А. Брохунова (Москва), 7. О. Садовская (Минск). 8. П. Гольдшмидт (Тошкент), 10. К. Мирзаева (Андижон), 11. З. Увачан (Рига), 12. Т Огородникова (Уфа), 13. З. Садовская (Минск) 14. З. Сафина (Фарғона).

Биринчи турда СССРнинг собиқ чемпиони З. Садовская билан Ўзбекистоннинг собиқ чемпиони О. Аҳмедова ўртасидаги учрашув эътиборда бўлди. Дастлаб тошкентлик шашкачи устунликка эришди. Кейинчалик хатоларга йўл қўйиб, мағлубиятга учради.

Яна бир тошкентлик шашкачи И. Кац Москванинг собиқ чемпиони А. Брохунова билан беллашди. Ҳамшаҳримиз чиройли ўйин кўрсатиб рақибини анча таҳликага солиб қўйди. Лекин ғалаба жуда яқин қолганида қўпол хатоларга йўл қўйди. Натижада дуранг билан кифояланишга мажбур бўлди. Тошкентлик спортчи П. Гольдшмидт билан О. Садовская учрашуви ҳам дуранг билан якунланди.

Тошкент шаҳар ва республика чемпиони С. Логачева андижонлик К. Мирзаевадан енгилди.

Ригалик А. Эриснинг С. Увачан билан учрашуви ниҳоятда қизиқарли бўлди. Тажрибали А. Эрис аста-секин позиция устунлигини мустаҳкамлаб, ғалабага эришди.

Г. Кузнецова — Т. Огородникова учрашуви ниҳоятда чиройли бўлди. Ҳар иккала шашкачи ҳам хатога йўл қўймади. Натижада бу ерда ҳам дуранг қайд қилинди.

Собиқ жаҳон чемпиони Л. Сохненко ва В. Сафина учрашуви ўтказилмади.

Шундай қилиб биринчи турдан кейин К. Мирзаева, З. Садовская ва А. Эрнис пешқадам бўлиб олишди.

Бугун Санъат саройида турнирнинг тантанали очилиши бўлади.

* * *

Бутуниттифоқ аёллар шашка турнирининг иккинчи куни қуйидаги натижалар қайд этилди: уфалик Т. Огородникова ригалик А. Эрисни мағлубиятга учратди. Москвалик А. Брохунова андижонлик К. Мирзаевани енгди. Тошкентлик И. Кац минсклик О. Садовскаяни мағлубиятга учратиб, ўз активига дастлабки очкони ёзди. Тошкентлик С. Логачева ва ригалик З. Увачан, тошкентлик П. Гольдшмит билан фарғоналик З. Сафина учрашувлари дуранг натижа билан якунланди.

Минсклик З. Садовская ва ленинградлик Г. Кузнецова учрашуви ниҳоятда кескин ва қизиқарли бўлди. Бу ерда белоруссиялик спортчи ғолиб чиқди.

Минсклик Л. Сохненко ҳамда О. Аҳмедова учрашуви бошқа кунга қолдирилди.

Иккинчи тур ўйинлари ҳақидаги батафсил маълумотни газетамизнинг навбатдаги сонида ўқийсиз.

Б. КАНИШЧИКЕР,
турнирнинг бош судьяси.

● ТИНЧЛИК ФОНДИГА

Хайрли ташаббус билан

Э. Тельман номли маданият ва истироҳат боғининг коллективи ўзининг дам олиш куни меҳнаткашларга хизмат кўрсатиб, йиғилган маблағни тинчлик фондига ўтказиш ташаббуси билан чиқди. Шаҳардаги Ленин номли, Ленин комсомоли, М. Горький, Ўзбекистон комсомоли 40 йиллиги, Пушкин, Ҳамид Олимжон номли ва бошқа маданият масканлари ана шу ташаббусни қўллаб-қувватлашди.

Шундай қилиб 17 октябрь — душанба куни шаҳар боғлари ходимлари ва уларнинг барча хизмати ўйин шаҳарликларни майдонларда, очиқ эстрадаларда кутиб олади, дам олувчиларга қизиқчи-массовиклар хизмат кўрсатади, аттракционлар, ўйин автоматлари ишлайди, турли маданий-оммавий тадбирлар ўтказилади.

Бу боғларда «Баёт» ансамбли, Ҳ. Олимжон номли, «Юность» маданият уйлари, Т. Содиқов номли халқ филармонияси артистлари концертлар беришади.

Тошкент шаҳар боғларининг маданият ходимлари шу куни тўпланган барча маблағни тинчлик фондига ифтихор туйғуси билан ўтказадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети иккинчи секретарининг ёрдамчиси ўртоқ Валентин Петрович Емельянцевни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Сабзавот — ҳамшаҳарларимиз дастурхонига

Тошкент районлари бўйича сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва жамғариш планн бажарилишининг бориши тўғрисида шу йил 12 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(йиллик топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

(Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган, учинчи устун — сақлаш учун жамғарилган).

Ленин райони	68,9	47,7
Фрунзе райони	77,4	37,7
Киров райони	62,7	42,0
Чилонзор райони	83,9	64,2
Октябрь райони	85,5	59,6
Акмал Икромов райони	77,6	53,8
Собир Раҳимов райони	74,5	51,8
Куйбишев райони	85,0	60,0
Ҳамза райони	65,5	59,4
Сергели райони	73,9	62,6
Шаҳар бўйича жами	74,7	55,5

ШАРҲ: Ўлкамизда рамай, колхоз ва совкуз. Аммо шунга қа- хоз далаларида ҳали сабзавот маҳсулотлари кўп. Ана шуни ёдда тутиб Чилонзор ва Куйбишев районларининг улгуржи-чакана идораларининг ходимлари сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш суръатларини оширмоқдалар.

Шу билан бирга Сергели, Ленин ва Фрунзе районлари тайёрловчиларининг ишида ўтган кеча-кундузда жиддий силжиш сезилмади. Ана шу районларда сақлаш учун жамғарилган сабзавот маҳсулотлари бир процентга ҳам етгани йўқ. Бундай ҳол билан асло чиқишиб бўлмайди.

● ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАН СОАТДА...

ОБУНАДА САНСАЛОРЛИККА ЙЎЛ ҚЎЙГАНИ УЧУН ЖАЗОЛАНДИ

«Тошкент оқшоми» редакциясига обуначилардан келган хатда газета ва журналларга обунани расмийлаштиришда қўполлик қилган Собир Раҳимов район алоқа узелига қарашли 109-алоқа бўлимининг айрим ходимлари ишидан шикоят қилинган эди.

Ушбу шикоят чо[ра] кўриш учун Соб[ир Ра]ҳимов район алоқа [уз]елига юборилган [эд]и. Редакция ушбу [ш]икоят юзасидан алоқа узели бошлиғи М. [Р]ъзамқулова ва алоқа бўлими бошлиғи [.]. Овчинникова имзолари қўйилган жавоб хати олди. Унда шикоят алоқа бўлими ходимлари йиғилишида муҳокама қилинганлиги, фактлар тасдиқланганлиги хабар қилинади. Обуначиларга нисбатан қўпол муомалада бўлган Рўзнева ва Муҳимовалар қаттиқ жазоланган. Ҳозирги вақтда аҳолига алоқа хизмати кўрсатишни яхшилаш бўйича конкрет тадбирлар кўрилмоқда. 109-алоқа бўлимининг иши алоҳида назоратга олинган.

РЕДАКЦИЯДАН: КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленумида идеологик ишларни такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилган эди. Бу соҳада матбуот олиб борадиган ишларнинг аҳамияти жуда катта. Айнан мана шунинг учун ҳам газета ва журналларга обуна масаласига муҳим ижтимоий-сиёсий кампания сифатида зарур эътибор берилиши лозим. Обуна ишларида сансалорлик, обуначиларга нисбатан эътиборсизлик ва қўпол муомалада бўлиш фактлари билан муроса қилиб бўлмайди.

Редакцияга фақат Собир Раҳимов районидангина эмас, балки бошқа жойлардан ҳам шундай мазмундаги шикоятлар келиб турибди. Меҳнат ветеранлари ва уруш инвалидлари ҳамма жойда ҳам ўз вақтида ва тезкорлик билан хизмат кўрсатишмаётганидан хафа эканликларини маълум қилмоқдалар. Сергели, Киров, Куйбишев, Ҳамза районларида «Тошкент оқшоми» газетасига обуна қониқарсиз ташкил этилаётганлиги, шунингдек, «Оқшом» газеталарига обунани расмийлаштиришда сунъий равишда қийинчиликлар туғдирилаётганлиги бўйича обуначилардан келаётган шикоятларни қандай баҳолаш мумкин!

Ўйлаймизки, обуна ишини ташкил этишдаги бундай сансалорлик фактларидан Тошкент шаҳар «Союзпечать» агентлиги (бошлиғи Т. У. Улканбоев), шаҳар почта алоқалари ишлаб чиқариш бошқармаси (бошлиғи Т. Назаржонов) раҳбарлари тегишли хулоса чиқаришади. Редакция кўтарилган ушбу масала юзасидан улардан жавоб кутади.

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

АҚШ РИЁКОРЛИГИНИ ИНСОНИЯТ ҚОРАЛАЙДИ

Сиёсатда ростгўйлик ўша сиёсатнинг кучлилигини, риёкорлик эса мазкур сиёсатнинг кучсизлигини кўрсатади.

Бугун жаҳон халқлари расмий Вашингтон сиёсатида риёкорлик ва фирибгарлик устун келаётганлигининг гувоҳи бўлиб турибди. Ана шу боисдан ҳам КПСС ва Совет давлати раҳбари Ю. В. Андропов баёнотида АҚШнинг бугунги маъмурияти юргизаётган хатарли ва қалтис сиёсатига берилган адолатли ва жиддий баҳо бутун дунёда маъқулланмоқда ва халқаро вазиятни кескинлаштираётган Вашингтоннинг жаҳон сиёсати масалаларида тутаётган йўли кескин қораланмоқда.

Ана шу қалтис, тинчликка қарши қаратилган сиёсат туфайли XX асрнинг 80-йилларида дунё нотинч бўлиб қолди, ядровий қуролланиш пойгаси янада кучайди, ер шарининг ҳамма районларидаги аҳвол анча кескинлашди, ядро-ракета уруши хавфи сезиларли тарзда кучайди.

Ана шу шароитда ўртоқ Ю. В. Андропов баёнотида таъкидлаб ўтилганидек, Совет раҳбарлари Америка Қўшма Штатлари ҳозирги маъмурияти халқаро ишларда ўтказиб келаётган йўлга қандай баҳо бераётганликларини совет кишиларига, бошқа халқларга ва давлатларнинг сиёсатини белгилаш учун масъул бўлган барча кишиларга маълум қилишни зарур деб ҳисоблайдилар.

Қисқа қилиб айтганда, бу йўл — тинчликка жиддий хавф солаётган милитаристик йўлдир. Бу йўлнинг моҳияти бошқа давлатлар ва халқларнинг манфаатлари билан ҳисоблашмай, Америка Қўшма Штатларига дунёда устун позицияларни таъминлашга уриниб кўришдан иборатдир. Ана шу хатарли ва хавфли сиёсат туфайли 70-йилларда инсониятнинг халқаро жараёни юмшалиши бора[сида] қўлга киритган ютуқлари хавф остида қолмоқда, планетадаги «қайноқ нуқталар» қайтадан жонлантирилмоқда. Европа ва Яқин Шарқдаги, Осиё ва Лотин Америкасидаги, Узоқ Шарқ ва бошқа минтақалардаги бугунги вазият бунга мисолдир.

Ҳозир Америка Қўшма Штатлари президенти Рейган, мудофаа министри Уайнбергер, миллий хавфсизлик масалалари бўйича президент ёрдамчиси Кларк, марказий разведка бошқармаси бошлиғи Кейси ва уларга ўхшаганлар иложи борича ҳарбий-саноат комплекси иштаҳасини қондириш учун ҳамма ишни қилмоқдалар. Ана шу мақсадда миллиард-миллиард долларни ўмариб юбораётган саноқсиз ҳарбий программалар қабул қилинмоқда.

Ана шу шароитда президент Рейган БМТ минбаридан туриб ва «Америка овози» радиостанцияси орқали тинчлик тўғрисида жар солганлари лўттибозликдан бошқа нарса эмаслигини исботлаш лозимми, ахир? Масалан, президент бугун БМТда тинчликни мустаҳкамлаш ҳақида, инсон ҳуқуқлари тўғрисида насиҳат қилиб, эртасига тахминан 200 миллиард доллар ҳажмидаги ҳарбий бюджетга имзо чекди. Мана сизга расмий Вашингтоннинг тинчлик тўғрисидаги ғамхўрлиги!».

Умуман, Рейган маъмурияти фаолиятида сўз бошқа-ю, иш бошқа бўлаётганлиги ҳаммага маълум. Вашингтоннинг ана шу иккиюзламачилик сиёсати туфайли икки йилдирки, Америка томони иккинчи томоннинг манфаатларини ҳисобга олмайдиган ва амалга ошмайдиган таклифларни ўртага ташлаб, Женева музокараларини боши берк кўчага киритиб қўймоқда. Ҳолбуки, Европа халқи ҳам, жаҳон жамоатчилиги ҳам ушбу учрашувларга катта умидлар боғлаган эдилар. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг баёнотида кўрсатилганидек, Вашингтон раҳбар доираларининг вазифаси бошқа — вақтни чўзиб, олисликка учадиган «Першинг—2» баллистик ракеталари ва қанотли ракеталарни жойлаштиришга киришишдан иборат.

Сўзсиз, бу хатарли сиёсат дунёда милитаризмни кучайтирмоқда, ҳарбий васвасани авж олдирмоқда. Ана шу шароитда бугун тинчликни сақлаб қолиш, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш биринчи даражали вазифа ҳисоблангани сингари, Америка империализмининг уруш сиёсатини фош қилиб ташлаш ҳам асосий вазифа ҳисобланади. Бу ўртоқ Ю. В. Андроповнинг баёнотида алоҳида кўрсатиб ўтилди.

Инсоният ақлдан озгани йўқ ва озиши ҳам мумкин эмас. Шунинг учун ҳам у Оқ уйнинг телбанамо сиёсатини рад этмоқда ва тинчликка мойил иродасини очиқ-ойдин айтмоқда.

«Бизнинг фикри-зикримиз ва муддаоларимиз,— дейилади ўртоқ Ю. В. Андроповнинг баёнотида, — халқаро вазиятда яхшилик сари ҳал қилувчи бурилишга эришишга қаратилган аниқ-равшан таклифларда мужассамлашмоқда. Совет Иттифоқи Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш учун бундан буён ҳам имкони бўлган ҳамма ишни қилаверади».

Т. СОЛИЕВ.

Хатларга мутасадди раҳбарлар жавоби

«ХАТ ВА ТАКЛИФЛАР — ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ТАЛАБЛАРИ ВА ОРЗУ-УМИДЛАРИ ТЎҒРИСИДА ЖАМИЯТИМИЗ СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ, СИЕСИЙ ВА МАЪНАВИЙ ҲАЁТИНИНГ ТУРЛИ СОҲАЛАРИДАГИ ИШЛАРНИНГ АҲВОЛИ ТЎҒРИСИДА ЭНГ ИШОНЧЛИ ВА ҚИММАТЛИ АХБОРОТ МАНБАЛАРИДАН... БИРИДИР».

(КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида меҳнаткашларнинг хатлари ва таклифлари билан ишлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қароридан).

Ушбу суратда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг илғор ишчиси Антонина Бусленкони кўриб турибсиз.
М. Нуриддинов фотоси.

• Касаба союз аъзоси бўлсангиз	• Меҳнат қонунлари кодексида ёзилган	• Пенсияга қўшимча ҳақ	• Қўшма рейдда нималар аниқланди?

ЎЗАРО ЁРДАМ КАССАСИ ҲАҚИДА

Ҳурматли редакция! Бизга ўзаро ёрдам кассаси, унга қабул қилиш қоидалари, тўланадиган взнослар ҳақида маълумот берсангиз.

Б. Шодиев, Р. Каримов, ишчилар.

А. ҲАСАНОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг штатсиз консультанти.

— Касаба союзи комитети қошидаги ўзаро ёрдам кассаси — ўзаро ўртоқларча моддий ёрдам кўрсатиш учун ихтиёрий асосда уюшувчи касаба союзи аъзоларининг ташкилотидир. У ВЦСПС Президиумининг 1973 йил 23 ноябрда чиқарган қарори билан тасдиқланган Типовой устав асосида иш олиб боради. Ўзаро ёрдам кассаси унинг аъзоси бўлишни хоҳловчи камида 15 нафар касаба союзи аъзоси бўлган тақдирда ФЗМК нинг қарори билан ташкил этилади. ФЗМК касаба союзининг район комитети ҳуқуқига эга бўлган йирик корхоналарда, шунингдек, корхоналар ва ташкилотларнинг тарқоқ жойлашган бўлинмаларида, касаба союзи юқори комитетларининг рухсати билан корхона составига кирувчи айрим ишлаб чиқаришларнинг касаба союзи комитетлари қошида мустақил ўзаро ёрдам кассалари тузилиши мумкин.

Кам одам ишлаши муносабати билан мустақил ўзаро ёрдам кассалари ташкил этиб бўлмайдиган корхоналар ва муассасаларда улар касаба союзининг групповой, бирлашган, район, шаҳар комитетлари қошида тузилиши мумкин.

Муайян корхонада ва муассасада ишловчи ва касаба союзи ҳисобида турувчи ҳар бир касаба союзи аъзоси ёки ўқув юртининг ўқувчиси ўзаро ёрдам кассасининг аъзоси бўлиши мумкин. Иш фаолиятини тўхтатган пенсионерлар ҳам, болаларини тарбиялаш муносабати билан вақтинча ишламай турган аёллар ҳам иш жойларида касаба союз ҳисоби (учёти)дан чиқарилгунларича ўзаро ёрдам кассасида аъзо бўлиб туришлари мумкин.

Ўзаро ёрдам кассасига қабул қилинган аъзолар кириш взноси ва ойлик маоши (стипендияси)нинг 0,5 проценти миқдорида ҳар ойлик аъзолик взносларини тўлайдилар. 50 марта ойлик взноси тўлаган ўзаро ёрдам кассаси аъзоси хоҳласа аъзолик взносларини тўлашни давом эттиришдан озод қилинади ва унга биринчи навбатда қарз олиш ҳуқуқи берилади. Ўзаро ёрдам кассаси аъзолари вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаларидан аъзолик взносларини тўламаслиги мумкин. Касса аъзоси шахсан истаги билан ўзаро ёрдам кассаси аъзолигидан чиқа олади. Бошқа корхона ёки муассасага ишга ўтган ходим, янги иш жойидаги ўзаро ёрдам кассасига аъзо қилиб олинаётганда илгариги иш жойидаги ўзаро ёрдам кассасининг справкасини кўрсатса, кириш взносини тўламаслиги мумкин.

Ўзаро ёрдам кассасининг ташкилий тузилиши қуйидагичадир: касса аъзоларининг умумий йиғилиши (конференцияси, йилига камида бир марта чақирилади); касса правлениеси (умумий йиғилиш ёки конференция томонидан сайланади); цех касаба союзи комитетлари ва касаба союзи бюролари бўлган цехларда ёки бўлимларда цех бюролари (камида 150 та ўзаро ёрдам кассаси аъзоси бўлган корхонада ёки муассасада ва камида 25 та касса аъзоси бўлган цехларда ва бўлимларда ташкил этилади); ўзаро ёрдам кассаси правлениесининг ва цех бюроларининг касаба союзи группаларидаги вакиллари ўзаро ёрдам кассасининг умумий йиғилиши (конференцияси) ревизия комиссиясини сайлайди.

Ўзаро ёрдам кассасининг маблағлари кириш взнослари, аъзолик взнослари, узоқ муддатга олинган қарзларнинг ўз вақтида тўланмаганлиги учун ундирилган пеня, касаба союз ташкилотлари берадиган дотациялардан ва бошқа тушумлардан тарқиб топади.

Ўзаро ёрдам кассаси ўз аъзоларига (навбатдаги маошни олгунча) кўпи билан 30 сўм миқдорида қисқа муддатли ва узоқ муддатли қарзлар беради. Қарз олган ўзаро ёрдам кассаси аъзоси уни касса правлениеси ёки цех бюроси белгилаган муддатда қайтариб бериши шарт. Ўз қарзини тўлашдан бош тортган ўзаро ёрдам кассаси аъзосидан бу қарз нотариал конторанинг ёки унинг ишини бажарувчи органнинг ижро қоғози билан, тегишли ҳолларда эса — халқ суди орқали ундирилади. Ўзаро ёрдам кассаси ушбу касса қайд қилинган касаба союзи органининг розилиги олингач, касса аъзолари умумий йиғилиши (конференцияси) нинг қарори билан тугатилади.

ТЎҒРИ ИШ ТУТИШДИМИ?

Мен 1950 йилдан 1971 йилгача суд ижрочиси, 1971 йилдан то ҳозирги кунгача нотариус вазифасида ишлаб келмоқдаман. Ёшим 63 да. Пенсияга 20 процент қўшимча олиш ҳақида шаҳар социал таъминот бошқармасига мурожаат қилсам сиз турли идорада ишлагансиз, деб 20 процент қўшимча тўлашни рад этишди. Шу тўғрими?

И. ҲАКИМОВ.

П. ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти Давлат комитетининг арбитражли шартнома-ҳуқуқ бўлими бошлиғи.

— КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1979 йил 13 декабрь қарорига биноан 1983 йилнинг январидан эркаклар учун 25 йил, аёллар учун 20 йил бир корхонада узлуксиз ишлаганлиги учун 10 процентдан 20 процентгача қўшимча пенсия ҳақи тўланади. Юқоридаги мисолга кўра ходим ишлаётган кейинги иш жойи мустақил ташкилот ҳисобланмай аввалги иш жойи структураси бирлигига киритилган бўлсагина 20 процентли қўшимча олиш ҳуқуқини беради. Демак, социал таъминот бошқармаси ходимлари Сизга қонун асосида жавоб беришган.

СТИПЕНДИЯ ТЎЛАНАДИ

Мен бу йил 155-ўрта ҳунар-техника билим юртини битиргач, ўз шаҳримга юборишларини сўрадим. Лекин бу [...] ди. Бундан ташқари билим юртдагилар охирги икки ой учун стипендия беришмади. Тепловоз депосида бир ой ишлаганим учун ҳам иш ҳақи олмадим. Ана шу стипендия ва иш ҳақини энди олишим мумкинми?

Ҳ. НИШОНОВ.

С. ХОЛИҚОВ,
Тошкент шаҳар ҳунар-техника таълими бошқармаси бошлиғи.

— Ҳунар-техника бошқармаси 155-ўрта ҳунар-техника билим юртининг битирувчиси Ҳ. Нишоновнинг шикоятини кўриб чиқдик. У чиндан ҳам бу йил билим юртини битириб чиқиб, машинист ёрдамчиси касбини олган ва тартибга мувофиқ Октябрь революцияси номидаги заводга йўлланма олган.

Битирувчи Ҳ. Нишонов июнь ва июль ойлари учун стипендиясини ўз вақтида олмаган экан. Ҳ. Нишонов ўзи ўқиган билим юрти ва 14-ўрта ҳунар-техника билим юрти кассаларига мурожаат этиб, стипендия ва иш ҳақини олиши мумкин.

Уйнинг санитария ҳолати яхшиланди

Биз шаҳар марказида — Навоий кўчасида жойлашган 14-Б уйда истиқомат қилувчилар [...] ни хушнуд этади. Бироқ баъзи камчиликларнинг борлиги бизни ранжитмоқда. Икки йилдан бери уйнинг ертўласи мунтазам сув билан тўлиб туради. Бу масалада бир неча марта мурожаат қилишимизга қарамасдан 55-ЖЭК маъмурияти ҳам, хизматчилари ҳам ҳеч қандай чора-тадбир кўришмаяпти. Уйнинг санитария ҳолати ёмонлиги ҳақида район санитария-эпидемиология станциясига қилган мурожаатимиз ҳам жавобсиз қолди. Биз бундай нуқсонларнинг бартараф қилиниши тарафдоримиз.

Т. Абдураззоқова, Т. Қодиров, А. Ли, Н. Ҳасанова, С. Федорова ва бошқалар.

Қ. ЗОКИРОВ,
55-ЖЭҚ бошлиғи.

— Истиқоматчилар ўз хатларида жуда ўринли масалани ўртага ташлашган. Ҳақиқатан ҳам, ҳар бир уй, ҳовли ёки оддий кўчадаги айрим тзатса бўладиган қусурлар шаҳримизнинг умумий кўркамлигига доғ тушириши мумкин. Бу ўринда истиқоматчиларнинг [...] ўзларининг ўз шахсий манфаатлари эмас, уй-жой фондини асраб-авайлашдек ижтимоий аҳамиятга молик масалага жиддий эътибор кераклигини ўйлаб ташвишланаётгани яхши, албатта.

14-Б уй масаласига келганда унинг ертўласидаги ифлос сув чиқариб ташланди. Уйнинг санитария ҳолати ҳам ҳозир яхши. Лозим бўлган баъзи майда таъмир ишлари амалга оширилмоқда. Юқори қаватлар сув билан мунтазам таъминланмоқда. Кўркам уйдаги бу вақтинчалик камчиликларга албатта биз айбдормиз. Истиқоматчиларнинг хати, бизни ҳам жонкуяр бўлишга ундайди.

• СЎРАГАН ЭКАНСИЗ...

БИРГА ХИЗМАТ ҚИЛСАНГИЗ

Маълумки, меҳнат ҳуқуқлари ўзаро яқин қариндош ёки қуда-анда бўлган шахсларнинг бирга хизмат қилишларини тақиқлайди. Бундай чеклашлар ишчилар ва кичик хизмат кўрсатувчи шахсларга ҳам татбиқ этиладими? Шу ҳақда билмоқчи эдим.

Д. Жўраев, хизматчи.

Чиндан ҳам меҳнат ҳуқуқи ўзаро яқин қариндош ёки қуда-анда бўлган шахслар (ота-оналар, эр-хотинлар, ака-укалар, опа-сингиллар, ўғил ва қизлар, шунингдек, эр-хотинларнинг ота-оналари, ака-укалари, опа-сингиллари ва болалари), башарти улардан бири иккинчисига бевосита бўйсуниб ёки унинг назорати остида хизмат қиладиган бўлса, бундай шахсларнинг бир корхонада (муассаса, ташкилотда) бирга хизмат қилишларини тақиқлайди.

Бу чеклашлар ишчилар ва кичик хизмат кўрсатувчи шахсларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Қариндош-уруғларнинг бирга ишлашини чекловчи қоидаларда истиснолар иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари томонидан белгиланиши мумкин. Масалан, Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари кодексининг 20-моддасида кўзда тутилган қариндош-уруғларнинг бир корхонада бирга ишлашларини чеклаш тўғрисидаги қоидадан истисно қилишга йўл қўйилган ходимларнинг рўйхати Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1972 йил 29 декабрдаги қарори билан тасдиқланган. Булар қуйидагилардир: бири иккинчисига бевосита бўйсунадиган ёки унинг назорати остида бўлган сайлаб қўйиган лавозимдаги ходимлар; совхозларда ва давлатнинг қишлоққа жойлашган бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари ва ташкилотларида, шунингдек, қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот муассасаларида ишлаётган қишлоқ хўжалик мутахассислари; темир йўл транспорти линиясидаги корхоналарнинг ходимлари, бунга шу корхоналарнинг бош (катта) бухгалтерлари кирмайди; алоқа корхоналари ва ташкилотларининг ходимлари, бунга шу корхона ва ташкилотларнинг бош (катта) бухгалтерлари ва кассирлари кирмайди; соғлиқни сақлашнинг даволаш-профилактика ва санитария-профилактика муассасалари врачлари; барча ўқув юртлари ва тарбия муассасаларидаги педагог ходимлар, ўқитувчилар, библиотекачилар ва кутубхоначилар; давлат театрлари, концерт ташкилотлари, цирклар, бадиий коллективлар ва студиялар артистлари, рассомлар ва музикачилар; илмий ва илмий тадқиқот муассасаларининг илмий ходимлари; СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Гидрометеорология хизмати Бош бошқармасининг Ўзбекистон ССР территориясида жойлашган тармоқ муассасаларининг ходимлари; дала геология экспедициялари партия, отряд ва участкаларининг ходимлари; СССР Министрлар Совети Стандартлар давлат комитетининг Ўзбекистон ССР территориясида жойлашган органларининг стандартлар, ўлчов ва тош-тарози техникаси устидан давлат назоратини амалга оширувчи ходимлари; қишлоқда ишловчи сув хўжалиги, ўрмон хўжалиги мутахассислари, ўрта ва кичик медицина ходимлари; фармацевт ходимлари, маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари, матлубот кооперацияси чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг қишлоқда ишлаётган ходимлари.

Қариндош-уруғларнинг бирга ишлашини чеклаш ҳақида белгиланган қоидаларни бузиб, ишга олинган шахслар, шунингдек ишга олинган-у, лекин ишда қолдирилиши бу қоидаларга зид бўладиган шахслар ишдан бўшатилиши шарт.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

4. ҚИШ ТАЙЁРГАРЛИКНИ ЁҚТИРАДИ

Ўтган кузги-қишки мавсумда редакцияга газетхонлардан келган кўпгина хатларда баъзи турар-жой массивларида, уйларда электр чироқлари мунтазам бўлмаганлигидан шикоят қилинган эди. Эндиликда ўтган йилги камчиликлар ҳисобга олиниб, бирмунча ишлар амалга оширилди. Лекин текширишлар ҳамма ишлар ҳамон биз ўйлаганчалик яхши эмаслигини кўрсатди.

РЕКОНСТРУКЦИЯ ҚИЛИШ КЕРАК

Электр энергияни мунтазам ишлаши учун кабель ва осма симлардаги камчиликлар ўз вақтида проф[и]ланиши керак. Бундай кабель ва осма симлар Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси ҳисобида 4 минг километрни ташкил этади. Саккиз ой мобайнида 474 километр кабель ва симлар ремонтдан чиқарилди. Лекин шуниси равшанки шаҳримиздаги айрим районлардаги электр тармоқлари бугунги кун талабига жавоб бермайди, жуда эскирган. Шунинг учун ҳам бу ерда олиб борилган капитал ремонт ишлари энергия қувватининг доимий бўлишини таъминлай олмайди. Анча вақтдан бери Чоштепа кўчасидаги симёғочлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган эди. Фақат яқиндагина ўтказилган реконструкция ишлари бу ерда электр қувватини нормаллаштирди. Куйбишев ва Фрунзе районларидаги 10 километрли электр шахобчасини алмаштириш ишлари эса аҳолидан тушаётган шикоятларнинг камайишига олиб келди. Лекин шунга қарамасдан Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги томонидан зарур фондлар ажратилмаганлиги оқибатида шаҳар электр тармоқлари корхонаси (бошлиғи — О. Шамсиев) бундай ишларни жуда оз ҳажмда амалга оширяпти. Бу йил фақат 20 километр масофадаги электр тармоқлари реконструкция қилинди. Ваҳоланки, шаҳримиздаги 600 километрга яқин масофада ана шундай ишлар адо этилиши керак эди. Қачонгача бажарилиши керак бўлган реконструкция ишлари йилдан йилга кўчирилаверади?

Бешқайрағоч массивининг Уйғур ва Фарҳод кўчалари оралиғидаги ўсиб кетган дарахт шохлари шамол эсиши билан осилиб ётган симларни узиб юбормоқда. Худди шундай манзарани Ипподром кўчасидаги проезд ва тупикларда ҳам кўриш мумкин. Бу ердаги симёғочларни машиналар уриб синдирган, симлар эса осилиб ётибди. Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси бу ерда планли реконструкцияни амалга ошириши шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармасининг ўсимликларни муҳофаза қилиш станцияси эса электр симлари ўтган жойлардаги дарахт шохларини ўз вақтида қирқиб туриш ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар.

Тошкент шаҳар электр тармоқлари раҳбарлари электр тармоғи балансига эга бўлган корхоналарнинг қишга тайёргарлик тадбирлари сифатига эътиборни пасайтириб юборганликлари туфайли ана шундай камчиликлар юзага келди.

ЎЗ КИССАСИГА

Электр қуввати ишлаб чиқариш йилдан-йилга ортиб бормоқда, уни ишлатиш ҳам ошмоқда. Фақат ўтган саккиз ой мобайнида аҳолига 380 миллион киловатт-соат электр энергияси етказиб берилди. Кузги-қишки мавсумда унга талаб янада ортади. Шунинг учун ҳам уни истеъмолчига мунтазам равишда етказиб бериш ишнинг ярмисини ташкил этади. Электр қувватидан тежамкорлик билан фойдаланиш ишлаб чиқариш корхоналари билан бир қаторда маиший хизматга ҳам боғлиқдир. Агарда ҳар биримиз уйимиздаги кераксиз лампочкани бир соатга ўчириб қўйсак Тошкентдаги электр энергияни бир кунда 40 минг киловатт-соат тежаган бўламиз. Лекин кўпинча подъездлардаги чироқлар туну-кун бекорга ёниб ётади, хоналаримизда ҳеч ким бўлмаса-да телевизорлар ишлайди, шу вақтда уй бекаси ошхона ишлари билан банд бўлади. Бу ўз навбатида исрофгарчиликка олиб келади. Ҳар биримиз электр қувватини тежашимиз керак. Аммо айрим кишилар уни бекордан-бекорга исроф қилиши етмагандай яна талон-тарож қилмоқда.

Замахшарий кўчасидаги 4-проезд 41-уйда яшовчи «ВАЗ» автомарказининг ишчи И. Бобожонов 1982 йилнинг июнь ойидан 1983 йилнинг апрель ойига қадар электр қувватидан фойдалангани учун 12 сўм ҳақ тўлаган. Апрелдан август ойигача счётчик 11 киловатт ёзган, бор-йўғи 44 тийин тўланган. Унинг квартирасидаги рангли телевизор, кондиционердан ташқари ҳар бир хонадаги чироқларнинг ёниб тургани ҳақида гапирмаса ҳам бўлади.

Электр счётчикларнинг пломбасини бузиб, ундаги рақамларни ўз «фойдасига» ўзгартирадиганлар қаторига Д. Дедов (Акмалиньский кўчаси, 22-уй), Ю. Рагальский (Чилонзор, 5-квартал, 17-уй, 6-квартира)ларни қўшиш мумкин. Ш. Ғуломхўжаев (Фаробий кўчаси 10-уй) эса хоҳлаган вақтида электр қувватини ғирт текинга ёқиб қўйиши мумкин бўлган ихтиро жорий этиб, включатель ўрнатди. Балки бу ишни унга «ишбилармонлар» тавсия этишгандир. Н. Сорокин (Чилонзор, 23-квартал, 44-уй, 26-квартира) ва Б. Фролов (Чилонзор, 7-квартал, 46-уй, 72-квартира) электр шчитига сим улаш орқали счётчикни тескарисига айлантиришган. Ш. Олимбоев (Марказ-27, 2-уй, 87-квартира), Ф. Усмонов (Чуқурсой кўчаси, 125-уй) эса электр қувватларини давлат ҳисобига ёқишган. Никитина (Лисунов кўчаси, 4-квартал, 35-уй, 46-квартира), Исмоилов (Фаробий кўчаси, 2-тупик, 51-уй), Степанов (Чилонзор, 5-квартал, 17-уй, 47-квартира) ҳам электр қувватидан фойдаланишда қоидани бузишиб, счётчик дискасини тўхтатиб қўйишган. Ана шу қоидабузарлар давлатга зарар келтиришган. Ўйлаймизки, юқорида номлари қайд этилган шахсларга улар ишлайдиган жойда ҳам чора кўрилади. Ҳар бир ҳамшаҳаримиз электр қувватини айниқса кузги-қишги мавсумда тежаш катта аҳамиятга эга эканлигини тушуниб етмоғи керак.

Т. ТОШПЎЛАТОВ,
«Узгосэнергонадзор» бош инженери.
А. КАРИМОВ,
Ўзбекистон телевидениеси мухбири.
Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
О. КОСТИКОВА,
махсус мухбирларимиз.

(Ушбу рейд материалини бугун соат 19.20 да Ўзбекистон телевидениесининг иккинчи программасида кўришингиз мумкин).

«Сен электр счётчикдаги рақамни ўз фойдангга ўзгартириш билан давлат чўнтагига қўл соляпсан-ку!».

А. Ҳолиқов расми.

Фотоайбнома

Октябрь районидаги Бешёғоч кўчаси ва 23-мактаб ёнидаги электр симёғочлари сиз суратда кўриб тургандек ачинарли аҳволда.
М. Нуриддинов фотолари.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«ЎЗ КЎЗИНГГА ИШОНМА»

Газетанинг шу йил 3 август сонида босилган шанба фельетонида Куйбишев райпишчеторгига қарашли 66-магазин иши танқид қилинган эди. Мақолага шаҳар савдо Бош бошқармасидан қуйидаги жавоб олинди.

«Мақола Куйбишев райпишчеторги советининг мажлисида муҳокама этилди. Райпишчеторг бўйича чиқарилган буйруқ билан сотувчилар иши назорат этилмагани ва коллективда сиёсий-тарбиявий иш[ни] қониқарсиз йўлга қўйи[лгани] учун 66-магазин директори Т. Мирзаа[ҳ]медов олти ой муддатга катта сотувчи вазифасига пасайтирилди. [Ди]ректор ўринбосари Манжуковага қат[ъий] виговор берилди в[а] август ойи учун мукофот ҳақидан маҳрум этилди.

Сотувчи Ш. Пўлатова ҳақидаги текшириш материаллари тергов органларига, контролёр-кассир Г. Қўчқорова ҳақидаги материаллар торгнинг ўртоқлик судига юборилди. Контролёр-кассир Б. Мирсоатов кичик сотувчи вазифасига пасайтирилди. Назорат ишидаги нуқсонлар учун савдо катта инспектори Н. Султоновга маъмурий жазо берилди».

Н. АҲМЕДОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармаси бошлиғи.

• ИЛМ-ФАН — БЕШ ЙИЛЛИККА

Ишга солинаётган олмос

СССР Фанлар академияси юксак босимлар физикаси институтининг олимлари яратган ғоят қаттиқ материаллар оиласига яна иккита синтетик олмос — ниборит ва алмет қўшилди. Улардан саноатда фойдаланиш натижасида материалларга ишлов бериш жараёни сифати яхшиланади, меҳнат унумдорлиги ортади.

— Институтда дастлабки совет сунъий олмослари яратилганига йигирма йилдан ошди, — деди шу фактни шарҳлаб институт директорининг ўринбосари Ю. Коняев. — Ўшандан бери эльбор, гексанит, композит каби бир қанча қўлбола олмослар пайдо бўлиб, практикага кенг кўламда жорий этилди.

Қаттиқликнинг янги рекордчилари бўлмиш ниборит билан алмет олмослар шу шонли туркумига муносиб гултож бўлиб тушибгина қолмай, ғоят қаттиқ материалларни синтез қилишда сифат жиҳатидан янги бир босқични ҳам очиб беради. Гап шундаки, ҳозирга қадар сунъий олмос ноёб камераларда ғоят юксак босим таъсирида вужудга келтириларди. Ниборит эса одатдаги пўлат камерада прессnинг бирмунча паст босими — атиги 500 тонна чамаси босимда ҳосил бўлади. Шундай қилиб ғоят қаттиқ материаллар ишлаб чиқаришни катта харажатлар қилмай йўлга солиб юбориш мумкин бўлади. Бу нарса арзон сунъий олмосларини кўплаб ишлаб чиқаришни ташкил этиш имкониятини очиб беради.

Алмет (алмазометалл) ҳам соддароқ пресс камераларида яратилади. У ниборит сингари арзон бўлиб, қаттиқ қотишмалар, шиша пластикаларни кесишда ишлатилади. Чидамлилиги жиҳатидан таркибида вольфрам бўлган композицион материаллардан 5-8 баравар устун туради. Хуллас одам яратган олмослар меҳнатда унинг пухта кўмакчиларига айланиб бормоқда.

(ТАСС).

• ОЛТИ МИЛЛИОН ЙЎЛЛАРИДА

20. Тошкентлик таксичилар ҳиммати

Тошкент кўчаларида юрган яшил рангли такси машиналари орасида капотига «ЭПАП» деб ёзилганларини ҳам учратиш мумкин. Бу енгил таксомоторлар экспериментал ишлаб чиқариш автокорхонаси демакдир. «ЭПАП»чилар республикада эмас, ҳатто иттифоқда биринчи бўлиб такси машиналарини газда ишлатишга ўтишди. Бу тажриба ижобий натижалар беряпти. Унинг катта истиқболи бор.

Корхона коллективи ўз номи билан янгилик ижодкори, шаҳримиздаги транспорт корхоналарининг байроқдоридир. Республикамиздаги пассажир транспорти корхоналари коллективлари ишлаб чиқаришни намунали ташкил этишда, йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилашда, коллективнинг социал ривожлантириш режаларини амалга оширишда кўпроқ шу корхона тажрибасига мурожаат қиладилар, шулардан ўрганадилар. Ҳа, «ЭПАП»чилар ҳар соҳада ўзларининг ҳамкасбларига чинакам намуна бўладиган ишлар қиляптилар, десак муболаға бўлмайди.

Сентябрь ойининг охирида корхонада партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди. Унда кўпгина коммунистлар сўзга чиқиб, ишлаб чиқаришни янада юксалтиришнинг турли масалалари ҳақида сўз юритдилар. Йиғилишда сўзлаганлар орасида Жиззах область Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхоз партия комитетининг секретари Жайнар Тўхтамуродов ҳам бор эди. У коллектив ва унинг коммунистлари оталиқ ёрдами бўйича зиммасига олган мажбуриятларни қандай бажараётганлиги ҳақида гапирди. Корхона коммунистларига қўриқ ердаги совхоз коллективининг қизғин миннатдорчилигини етказди.

Шу йил бошида шаҳардаги барча корхоналар қатори экспериментал ишлаб чиқариш автомобиль корхонаси коллективи ҳам Тошкентнинг 2000 йиллиги шарафига юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Шу мажбуриятларнинг бир бандида Жиззах область Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхозга йил бўйи оталиқ ёрдами кўрсатиш, пахта йиғим-терими мавсумида эса «зангори кема»лар билан Тошкентнинг 2000 йиллиги шарафига 2000 тонна «оқ олтин» териб бериш мажбурияти ёзиб қўйилди. Республикада пахта йиғим-терими қизғин давом этаётган шу кунларда таксичилар ана шу ваъдаларини бажариш учун совхоз пахтазорларида «зангори кема»ларнинг штурвалларини бошқаришаяпти. Биз қўриқдаги совхозда бўлганимизда бунинг гувоҳи бўлдик.

Тошкентдан келган таксичиларга Н. М. Верченко бошчилик қилаяпти. Унинг таксопаркда ишлаётганига саккиз йил, пахта йиғим-теримида қатнашаётганига эса етти йил бўлди. Уч йилдан бери ҳашарчилар бригадири саналади. Н. М. Верченко ўз коллективида интизомли ва маданиятли такси ҳайдовчи сифатида танилган. Коллективда обрў-эътибори юқори.

Биз Николай Михайловични совхознинг 6-бўлинмидаги Келди Қудратов бошлиқ бригадада бригадир билан пахтазор оралаб юрганида учратдик. У машинада пахта тераётган ҳамкасбларининг ишини кузатиб юрган экан.

— Николай Михайлович билан эски қадрдонлармиз, — деди Келди ака биз билан салом-алик қиларкан. — Далаларимиздаги ҳосилни машина билан теришни ҳар йили шу кишининг йигитларига ишониб топширамиз. Улар ишончимизни оқлашяпти. Бунинг учун биз ғоят миннатдормиз.

Келди Қудратов бошлиқ бригада 70 гектар майдонга пахта экиб, ҳар гектардан 29 центнердан пахта ҳосили беришни планлаштирганди. Бу йил пахта бироз кеч етилишига қарамай, ҳосили одатдагидан мўл. Ҳали бригадада биринчи машина терими тугамай, тайёрланган ҳосил 70 процентдан ортиб кетди. Биринчи теримнинг ўзида ҳар гектардан 28 центнердан пахта йиғиб олиняпти.

— Бу йил 35 таксичи совхозга бешинчи сентябрда етиб келдик, — деди Николай Михайлович. — Шундан бери шу ерда пахтакорларга кўмаклашяпмиз. Машина теримига киришганимизга 15 кун бўлди. Хирмонга тўккан пахтамиз 1200 тоннага етди.

Биз Николай Михайловичдан «зангори кема» штурвалини бошқараётган таксичилар бригадасига кимлар киритилганлигини сўрадик. Унинг айтишича, бу бригадага фақат йиллик планни саккиз ойда бажаришга улгурган ҳайдовчиларгина киритилган экан. Бригада составн ҳам, улар миқдори ҳам йилдан йилга ортиб боряпти. Масалан, ўтган йили таксичилар 15 та машинада 1750 тонна пахта териб беришган эди. Бу йил эса 20 та машинада 2000 тонна пахта теришга аҳд қилишди. Ҳозир улар шу ваъдаларига вафо қилиш учун кунни-тунга улаб меҳнат қилишяпти. Пешқадам ҳайдовчилар К. Нуруллаев, М. Умаров, А. Бордуновларнинг шу кунгача бункердан тўккан пахталари 100—110 тоннага етди.

Енгил таксомоторлар экспериментал ишлаб чиқариш автотранспорт корхонаси коллективи Охунбобоев номли совхозга етти йилдан бери оталиқ ёрдами кўрсатиб келяпти. Таксичилар пахтазорда ишлашдан ташқари дала шийпонларини безашда, совхоз техникасини экиш ва йиғим-терим мавсумига тайёрлашда, совхоз посёлкасини ободонлаштиришда беминнат ёрдам кўрсатишяпти. Айни пайтда чўлқуварлар ҳам СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшиб, таксичилар коллективига арзон нархда дала ноз-неъматларидан етказиб беришяпти.

* * *

Тошкентдаги енгил таксомоторлар экспериментал ишлаб чиқариш автомобиль корхонасининг 35 нафар ҳайдовчиси шу кунларда Жиззах область Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхоз пахтазорларида «зангори кема»ларда пахта теришяпти.

СУРАТЛАРДА: совхоз бригадири (чапдан-ўнгга) Келди Қудратов автокорхона ҳайдовчиси Кеунижмай Нуруллаев. Иккинчи суратда таксичилар бригадаси бошлиғи (чапда) Н. Верченко совхоз механизатори А. Эшманов билан.

Т. Каримов фотолари.

• Пахта — инсоният гули

ОҚ МОМИҚ, ОППОҚ МОМИҚ

Пахта васфиким, жаҳон базми
топур андин чироғ,
Ҳам замон одамлари кийган
танига хуш либос!

Пахта ҳақидаги бу илиқ мақтов ўрта асрнинг истеъдодли шоири Абдибек Шерозий қаламига мансубдир. Абдибек Шерозий 1515 йили Табризда туғилган. У турли хил касблар ва мансабларда ишлаб юришига қарамай, шеърият билан доимий равишда шуғулланди ва тарих илми билан қизиқди. Олтмиш беш йил умр кўрган шоир ўз ҳаёти давомида учта «Хамса» китоби, иккита таржима асари, учта ғазаллар девони, булардан ташқари «Саломон ва Ибсол», «Тарабнома», «Дебочат ал-баён», «Сарих ал- малик» ҳамда «Такмилат ал-ахбор» асарларини ёзиб қолдирди.

Пахта ҳақидаги мадҳ эса унинг иккинчи «Хамса»сининг биринчи маснавийси бўлмиш «Жавҳари фард» («Нодир гавҳар») асаридан олинган. Бу асар 1979 йили Абулфазл Раҳимов томонидан Москвада «Наука» нашриётида чоп этилган. Абдибек Шерозийнинг ўттиз олти ёшда ёзиб тугатган бу асари XVI асрда мавжуд бўлган кўпгина ашёлар, уларнинг тузилиши ва ишлатилиши ҳақидаги кўпгина нарсаларни билиб олишга ёрдам беради. Асардаги тут, ипак қурти ва пиллачилик ҳамда пахта ҳақидаги фикрлар, ўрта асрлардаги ҳаммомлар ва уларнинг тавсифига бағишланган ғазаллар ҳам қимматлидир.

Абдибек Шерозий ўз асарида наботот оламини кўкларга кўтариб мақтайди, уларни ҳаётнинг асоси сифатида талқин қилади. Инсонларнинг ҳам, ҳайвонларнинг ҳам еб-ичиши ва ҳаёт кечириши учун уларни асосий омил деб ҳисоблайди ва ёзади:

Дилни тортган танбур,
удининг нағмаси,
Набототдан эрур булар ҳаммаси.
Ошиқни ўртовчи ипакнинг сози,
Набототдан эрур билсанг оғози.
Шодликнинг асоси бўлмиш
ўша май,
Насаби ўсимлик билиб ол,
айтай!

Биз бирорта шоирнинг девонида тут дарахти ва ипак қурти ҳақида Абдибек Шерозий ёзган каби мукаммал тавсифни учратмаймиз. У ёзади:

Қурт тутдан ипакни юлқий
бошлади,
Ундан аста пилла тўқий
бошлади.
Чарх эса югуриб, айланиб
бисёр,
Бозорда пиллага равнақ қилди
ёр!

Мазкур сатрлардан бутун бир тарих намоён бўлади. Ўрта асрларда ҳам ипак қуртига катта аҳамият берилгани, бунинг учун тут дарахти асосий хизматни бажаргани, пилла эса оддий усулда, яъни чархлар орқали йигирилгани ва бозорга олиб чиқиб сотилганини билиб олиш мумкин. У давом этиб ёзади:

Тўқувчилик топди ипак билан
ном,
Тикувчилик касби топди
эҳтиром!

Демак тут ва ипак қурти ижтимоий ҳаётнинг юксалиб боришига сабаб бўлган, тўқувчилик касби ривожланган ва тикувчилик касби эса равнақ топган.

Абдибек Шерозий инсонларнинг кундалик ҳаётида пахта нақадар катта аҳамиятга эга эканини ажойиб мисралар орқали баён этади. Унинг фикрича, бутун оламга фароғат бағишлаб турган нарса, бу — пахта:

Пахтадан фароғат топади
олам,
Жаҳонда равшандир ундан
чироғ ҳам!

Бу байтдаги иккинчи мисрадан, ўрта аср шароитида пахта хоналарни ёритиш учун пилик сифатида ишлатилгани ёки мойидан шу мақсадда фойдаланилгани кўриниб турибди.

Абдибек узоқ ўтмишда туриб башорат қилганидек, ҳақиқатан ҳам пахта халқнинг моддий бойлигини оширишдаги муҳим омилдир. Бу эса, бизнинг кунларда яна ҳам аниқ ва равшан кўриниб турибди.

Абдибек ўз мақтовини давом эттираркан, у ғўза гулларининг оқ ва қизил бўлишини, бу эса ошиққа ёр юзини эслатишини айтади. Кўсак ёрилиб, унинг ичидан пахта намоён бўлишини эса лаб ичидан кўринган тишларга таққослайди:

Кураги кўринур боққанда
чунон,
Хандон лабдан тишлар
кўрингансимон!

«Совиган тунларда роҳатижондир» деган шоир унинг мақтовини «Либоснинг равнақи баданда ундан» мисралари билан тугаллайди.

Биз истеъдодли шоир Хожа Зайнул Обидин Али Навидий Абдибек Шерозий ижодининг фақат бир қирраси ҳақида гапирдик, холос. Унинг асарлари шу кунларда совет ва чет эл шарқшунослари томонидан ўрганилмоқда.

Маҳмуд ҲАСАНОВ,
Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг катта илмий ходими.

• *ҲАР ФАСЛНИНГ ЎЗ ХИСЛАТИ БОР*

КУЗ

Октябрь ойи — кузнинг ўртаси. Бу даврга келиб тунлар узаяди ва совиб қолади. Бироқ кундузи аввалгидек қуёш қиздириб, ҳаво очиқ, тупроқдан иссиқ ҳарорат уфуриб туради. Октябрь тўкинчилик ойи. Боғларда кечки олма ва ноклар кўплигидан шохлар эгилади, ишкомларда эса ғарқ пишган тилларанг узумлар кўзни қамаштиради. Полизларда хушбўй ислар таратиб қовунлар ёрилади. Пахтазорлар шудринг қўйнида. Тонг отиб, тоғлар ортидан қуёш мўралайди. Ғўза баргларида олмос шабнам томчиси ялтирайди. Атроф илиб, пахта чаноғида арилар зув-зуви бошланади.

Пахтазор бўйида бир дақиқа тин олиб қулоқ тутинг, сиз енгил товушни эшитасиз; пахта чаноғи очилмоқда. Бир зум ўтмай чаноқ лўппи бўлиб очилади. Кекса деҳқон, ҳатто у кексайиб, бу оғир меҳнатдан форинг бўлган бўлса ҳам пахта майдони ёнидан бепарво ўтиб кетолмайди.

У албатта чаноқ тўла бирор кўчат ёнида тўхтаб, чаноқдаги лўппи пахтани қўлига олиб, салмоқлаб кўриб жилмаяди: «Бу йил баракали ҳосил етиштирдик», дейди.

Тоғларда автолар шовқинидан олисда, ҳаво ажойиб мусаффо. Ҳаво очиқ дақиқаларда нигоҳ узоқ-узоқларни қамрайди. Аммо қуёш ҳарчанд қиздирмасин, кузнинг яқинлашаётганини сезилиб туради. Шимол тарафдан ўзбек диёрига ғозлар учиб келишади, теварак-атрофдаги кўлларида озуқа шунчалик кўпки, тез орада совуқ тушишига ишониб бўлмайди, аммо минг йиллар давомида шаклланиб қолган инстинкт ўз ишини қилади, қушларни жанубга ҳайдайди.

Бироқ ҳамма қушлар ҳам қишни бизга қолдириб кетавермайди. Полопон какликлар бўйи-басти ота-оналариникидан қолишмайди ва энди фақат тажрибали овчи нигоҳигина уларга қараб ёшини ажрата олади. Қизилиштон ва читтак қишловга қолишади.

Қишда тоғларда ўрмон санитари — қизилиштонни арча танасига тумшуқ уриб қурт-қумирсқалар додини бераётганини томоша қилиш мумкин. Читтак эса уларнинг тумшуғидан тушиб қолган бурдалар атрофида ҳалак.

Бўриваччалар бўй чўзиб қолишган. Бўрилар кечалари улар билан бутун оила бўлиб овга чиқишади. Олдинда — оила бошлиғи ота бўри, уни қоралаб бўриваччалар, уларнинг ортидан эса она бўри боришади. Агар бўрилар тунда қўриқчи итлари йўқ сурувга ҳужум қилгудай бўлса даҳшат. Чўпонлар тонгда овози титраб қўй санашади.

Тоғларда, баргихазон олча ва ёнғоқзорларда айиқлар тимирскиланиб юришади. Улар танига ёғ тўплаб олиш пайида — қиш бўйи очлик нималигини билмай осойишта ором олишлари учун зарур бу. Бўрсиқ ва жайралар ўзларига қишки ин қазиб олишган ва энди шу инларига қуриган япроқ ва ўт-ўланларни ташимоқда. Салқин куз кунлари кўкда турна карвонлари кўриниб қолади.

Атроф маъюс тортиб қолган. Яна куз, яна бир йил орқада.

Яна бир неча кун ўтгач совуқ еллар эса бошлайди. Шимол ёқдан қўрғошин ранг булутлар оқиб келади ва зерикарли ёмғирлар фасли бошланади.

Биринчи совуқ кунлари сўнг баҳайбат чинор ва қайинларнинг илдизлари сийраклашиб қолади. Куз сўнгги гиламини тўшайди. Ноябрь изғирини япроқларни ерга тўкиб қўяди, ойнинг охирида эса ерга юмшоқ қор ёға бошлайди.

В. УРИЦКИЙ.

Мирзакалон ИСМОИЛИЙ

ЁШЛИКНИНГ УЧҚУР ХАЁЛЛАРИ

БОЛАЛАР АХЛОҚИДАН ЛАВҲАЛАР

Мирзакалон Исмоилий таниқли ёзувчиларимиздан. У романлари, драма, пьеса, ҳикоя ва киносценарийлари билан азиз китобхонларга таниш. Ёзувчининг «Фарғона тонг отгунча» трилогиясида халқимизнинг инқилобдан илгариги ҳаёти ва кураши ёрқин ифодасини топган. Айниқса, унинг ёшлар ахлоқи, оилавий муносабатлар ва инсоний меҳр-муҳаббат масалалари ҳақидаги «Одамийлик қиссаси», «Инсон ҳусни», «Қизлар дафтарига» каби йирик асарлари севиб ўқилади. Мирзакалон Исмоилий машҳур рус классиклари, жумладан Л. Н. Толстойнинг «Анна Каренина», «Тирилиш», М. Ю. Лермонтовнинг «Замонамиз қаҳрамонлари» каби романларини, умуман жаҳон ва рус классикларининг 200 дан ортиқ асарларини ўзбек тилига таржима қилган.

Ёзувчи Мирзакалон Исмоилий етмиш беш ёшга тўлди. Шу муносабат билан унинг яқинда ёзган ахлоқий-психологик мавзудаги «Ўзингдан кўр» қиссасидан бир неча бобларни оқшомхонлар эътиборига тақдим этмоқдамиз.

— 1 —

Ойимга жаҳл қилиб уйимиздан этагимни қоқиб чиқиб кетганимдан бери мана бир йилчадан ортиқроқ вақт ўтиб қолди. Лекин бу вақт бекорга, бефойда ўтмади. Бу орада мен ўзимни анча тутиб, пасту-баландга бирмунча тушуниб қолдим. Мактабимда таъна-дашна бўлиш эҳтимолидан қочиб, электротехника билим юртига кириб олдим. Мен илгари шунақа мактаб борлигини орқаваротдан эшитиб юрар, кириб ўқиш иштиёқи билан ёнар эдим. Ахири муродимга етдим — янги мактабга ҳам кириб олдим, эски мактаб даҳмазасидан ҳам қутулдим. Ҳеч ким мени «бу телефон трубкасини ўғирлаб милицияга тушган» деб қўлини бигиз қилиб кўрсатмайди ҳам, туртмайди-сурмайди ҳам. Мана билим юртининг биринчи синфини яхши баҳолар билан битириб, иккинчи синфга шараф билан ўтдим. Ўқувчилар орасида, ҳатто ўқитувчилар орасида ҳам обрўйим чаккимас — ҳамма мени ҳурмат қилади. Ҳатто комсомол ташкилоти бюросига аъзо қилиб сайлашмоқчи ҳам бўлишди-ю, лекин битта овоз етмай қолди.

Мен ҳозир мактабимдан, ўқишимдан, дўстларимдан жуда-жуда миннатдорман. Синфдошларимиз бир-бирлари билан жуда аҳил, худди ака-укалардек. Лекин орамизда Тўғон деган бир барзанги бор. На гапга киради, на йўлга. Ўзининг билганини, ўзига ёққанини қилади. Бир кун билим юртимиздан ҳайдашмоқчи ҳам бўлувди, каттакон қариндоши бор эканми, бости-бости қилиб қўйди. Нима бўлди денг! Билсаларингиз керак, совуқ одамнинг сўзи ҳам совуқ, ўзи ҳам совуқ бўлади, ҳатто қилиғи ҳам. Ана шу қилиғи совуқ Тўғон ҳайвонот боғига бориб битта қора илонни ўмариб келибди. Қандай ўмарди, буни ўзидан бошқа ҳеч ким билмайди. Ҳайвонот боғида сақланаётган жониворларни ўғирлаш ўзи бир жиноят бўлса, шу қилмиши билан ҳам кифояланмасдан, бунинг устига-устак бошқа чатоқлик ҳам қилган. Бу ҳам ўз йўлида жиноят.

— 2 —

Нима қилди денг! Бу шумтака кечаси ширин ухлаб ётганимизда бир ярамас шумлик қилди. Ёнидаги каравотда ётган боланинг қўйнига ўша қора илонни секин солиб қўйди. Илон боланинг иссиқ баданига теккандан кейин ҳаракатга келиб вишиллаб, аста ўрмалай бошлабди. Бола бечора ухлаб ётган жойида баданига аллақандай шиллиқ нарса текканини сезиб, аввал ҳайрон бўлади, кейин тушимда шундай бўлгандир деб ўйлайди. Бу туш эмас, ўнг эканлиги шу заҳотиёқ аён бўлади. Илон унинг қўйнидан ўрмалаб чиқа бошлайди. Бола бечора илонни, унинг тилини, қалдиратиб турган бошини кўриб эси чиқиб додлаб юборади. Бўлди олағовур-бўлди олағовур, ётоқ тўс-тўполонга тўлиб, ҳайқириқ осмонга чиқди. Қани энди биров-бировнинг гапига тушунса, болалар бир-бирларига навбат бермай қичқиришади, қулоқларни қоматга келтирадиган қилиб чинқиришади. Биров: «Илон! Илон!» деб дод солса, биров яна нима бало деб чинқиради. Илон қайси, қачон одамларни тириклайин ютиб юборган экан, намунча ваҳима қилишмаса, аюҳаннос солиб осмонни бошларига кийишмаса, деб мен ҳайрон бўламан. Ким ёстиғини отган, ким одеалини ирғитган, ҳаммаёқ тўс-тўпалону, битта Тўғон совуқ ёстиғидан бошини кўтармай ухлаб ётибди-да. Тўс-тўполондан фойдаланиб илон ҳам жуфтагини ростлаб қолибди. Қаёққа кетганини, қанақалигини ҳеч ким билолмай қолди. Бири қора илон эди, деса, бири: «Йўқ, кўр илон!», дейди. Ҳар қанча суриштирмайлик, илоннинг қанақалигини аниқ билгувчи топилмади. Бир маҳал болаларнинг кўзи бепарво ётган Тўғонга тушиб қолди. Кимдир, илонни шу олиб келиб анови бечоранинг қўйнига солиб қўйган, деди. Бўлмаса, шунча тўполон, шунча айюҳаннос бўлсину, бу эшитмасин! Йўқ, ҳаммасини эшитиб, билиб турибди-ю, расвогарчиликнинг боши ўзи эканини билдириб қўймаслик учун чурқ этмай ётибди:— «Кўрпасини оч, очвор кўрпасини!».

— 3 —

Мана шундай қичқириқ-ҳайқириқ билан келиб Тўғоннинг устидаги кўрпасини очиб ташлашди. У ётган ерида кўзини очмай ётаверди, худди кўрпаси очиб ташланганини сезмагандек, Лекин бу муғомбирлигини ҳам болалар яхши сезишди. Нимага десангиз, болаларга билдирмасликка тиришиб юмуқ кўзини жуда устакорлик билан жиндай-жиндай очиб қараб қўярди.

— О муғомбир! Ухламаяпти экан — кўзи очиқ! Тур ўрнингдан, муттаҳам! Насимнинг қўйнига илонни сен солгансан, бўйнингга ол! — деди қадди-басти йўғондан келган бир бола.

Шундан кейин ҳам Тўғон пинагини бузмай ётаверди. Энди бу ҳол болаларнинг жиғига тегди шекилли, Тўғонни сур-сур қилиб каравотидан туширди. Ана шундагина Тўғон кўзларини баралла очиб, теварагига қаради. Кўзларида ҳайрат аломати бор эди.

— Ким мени туширди!! — деди қаҳри қайнаб.

— Биз, — деди бояги полвонқомат бола. — Аниқроғи — мен. Гапинг бўлса мен билан гаплашаверасан!

Тўғон ўтирган еридан мушт отган эди, полвон қиёфа бола чап берди. Тўғон отган муштнинг зарбидан ўзини тутолмай ағанаб кетди. Болалар қийғос кулиб, ичаклари узулгудек бўлди. Лекин шу билан иш битмади. Болалар чувиллашиб, Тўғонни ётган ерида устидан босишди, қўлини қайиришиб, чочиқ билан орқасига қаратиб боғлашди. Тўғон ҳар қанча уринса ҳам қўлини бўшата олмади — ётган ерида ҳар хил бемаза сўзлар билан болаларни сўкар, қўли бўшагандан кейин таъзирларини беришини иддао қилар эди.

Худди шу пайт ётоқнинг этак томонидан ҳамма ёқни тутиб кетган ваҳимали чинқириқ эшитилди:

— Войдод! Вой! Илон ботинкамнинг ичига кириб олибди. Мана, вишиллаяпти, Келинглар, келинглар!

Болалар «Қани! Қани!! дея ўша томонга қараб югуришди. Йўл қўйи бир-бирларини туртишиб, йиқитишиб борарди. Бири «Қани! Қани!

— 4 —

деб қичқирса, яна бири: «Чиқариб юборма! Ботинкангнинг қўнжини маҳкам ёп!» дейди. Хуллас, қий-чув билан етиб келишди. Қарашса, илон ботинканинг бир пойига кириб хилват тортиб ётиб олибди.

— Ботинкани менга бер Нусрат, — деди бояги полвон сифат Карим.

Карим ботинкани олиб орқасига қайтди. У тўғри бориб Тўғоннинг бошида тўхтади, ботинкага ишора қилиб Тўғонга деди:

— Бизнинг юрагимизни чиқараман деб сен олиб келган илон мана шу ерда. Ҳаммамизнинг уйқумизни буздинг-у, лекин ҳеч биттамизни илонга чақтиролмадинг. Мана, энди биз чақтирамиз! Сени чақтирамиз! Сени чақтирамиз! Биласан-а: «Бировга чуқур қазисанг — ўзинг йиқиласан!» деган мақол бор. Ана шу доно мақолнинг тантанасини кўрасан ҳозир. Қўлингни тўғри тут менга, ярамас!

Карим илонни чиқариб энди Тўғоннинг қўйнига қўйиб юбормоқчи бўлиб тургани устига мураббиймиз ҳай-ҳайлаб келиб қолди. Ёши олтмишлардан ошиб қолган бу кекса, болажон кампирнинг ваҳимдан кўзлари ўйнаб, пешонасига битиб қолган эди.

— Ҳай-ҳай, бу қанақа безорилик! — деди Каримнинг қўлидан ушлаб.

Болалар чувиллашиб берди. Карим юмшоқ қилиб тушунтирди:

— Опажон, айб бизда эмас, манави без бўлиб ўтирган Тўғонда, — деди чаноқларидан чиқиб кетган ғазабли кўзлари билан еб юборгудек бўлиб.

Мураббий опа Каримнинг қўлидаги бир пой ботинкага қўл чўзди.

— Олманг, олманг, опа! — деб чувиллашди болалар.

Опа ҳайиқиб ботинкага қаради.

— Нима бу! — деди, чиндан ҳам ваҳимага тушиб.

— Бу-ку, ботинка, ичида илон бор! — деб чинқиришди болалар.

— 5 —

— Илон! Қанақа илон!

— Қанақа илонлигини манави барзангидан сўрайсиз, — деди Карим, Тўғонга ишора қилиб.

Опа Тўғонга кўз олайтирди.

— Қанақа илон, заҳарлими, ё кўр илонми!

— Билмайман! — деб тўнғиллади Тўғон.

Мураббий опа унга бир хўрмайиб қарадию, бошини ғоз кўтариб деди:

— Болалар, ётинглар. Буни эрталаб аниқлаймиз, ҳозир ухлаш, дам олиш пайти. Қани, чироқни ўчиринглар!

Эрталаб ҳам бўлди, текширишди ҳам, лекин безори Тўғонга жазо берилмади. Орқасида каттакон амакиси бор эмиш!

Мен бир китобда ўқиган эдим. Унда, ҳар қандай ёмонлик, нотўғри ҳаракат вақтида жазоланмаса, у яна такрорланади, дейилган эди. Шу гап тўғри шекилли, орадан уч ойми, тўрт ойми ўтказиб туриб, Тўғон яна қовун туширди. Буниси илон можаросидан ортиқ бўлса ортиқдир-у, кам эмас эди. Мана ўзингиз эшитинг: Мактабимизда синф-синф бўлиб туристик саёҳатга олиб чиқиш одати бор. Бу жуда яхши нарса. Узоқ жойларга, тоғ бағирларига, ўрмонга борамиз. Кўрмаган, кўришни орзу қилган нарсаларни кўрамиз. Атиги икки-уч кун юрамиз-у, худди икки-уч йил саёҳатда бўлган одам гаштини қиламиз. Бу сафар ҳам бутун автобусга синфимиз билан тиқилишиб кириб ўтирдик.

Автобусимиз шаҳардан чиқиб кетяпти-ю, қаерга бориб тўхташимизни билмаганимиздан-ми, худди эртаклардаги афсонавий ўрмонга кетаётгандек қувонамиз. Тўғон ҳам, хурсандлигидан оғзи қулоғида. «Бир ўйнайлик, бир ўйнайлик!» деб қўяди гап орасида. Полвон сифат Каримжоннинг яхши томонлари кўп. Ашула ҳам айтади, дутор ҳам чалади. Аскиябозлигини айтмайсизми — туриш-турмуши санъат. Аскиялари ҳам маънили, бировнинг нафсониятига тегадиган ҳазил-мутойиба қилмайди. Манзилга еткунимизча чақчақлашиб, кулишиб, яйрашиб бордик. Ҳар биримизнинг қувончимиз ичимизга сиғмас эди. Табиатни айтмайсизми — бай-бай-

— 6 —

бай, одамнинг кўзини ўйнатиб юборади. Тоғдан шар-шарак бўлиб тушаётган кўм-кўк сувнинг зумрад жилваси, одам хаёлини оладиган гоҳ шўх, гоҳ ғамгин ашуласи юракларни ларзага келтиради. Қушлар! О бу қушлар! Бир-бирларига навбат бермай жуда чиройли, жуда ёқимли товушда сайрашади. Табиат ўз ҳусни-жамоли билан ҳушингни олса, қушлар жамоаси овозларининг ранг-баранглиги билан ҳайратда қолдиради.

Автобусимиз катта асфальт йўлдан ўнг томонга, этагидан то чўққисигача яшил дарахтлар билан қопланган ўрта миёна бир тоғ олдидаги кенгликка қараб бурилди. Тушдик. Белдан келадиган семиз кўкат босиб ётибди ерни. Ҳиди димоққа уради, бирам ёқимли, бирам хушбўйки, бир оз ҳидласанг, ичингдаги ҳар қандай дард ариб кетади. Спорт муаллимимиз бизни қаторга турғизиб қиладиган ишларимизни, юриш-туришимиз, интизомимиз қандай бўлишини яхшилаб уқтирди. Кейин ҳаммамиз бир бўлиб брезент капа қурдик, буклама темир каравотларни қўйиб ётадиган жойлар тайёрлаб қўйдик. Биз бу зарур хўжалик ишларимизни қилиб бўлгунимизча, ошпазлар нонушта тайёрлашди, очиқ ҳавода, кўкат гилам устида ўтириб овқатландик. Бирам мазза бўлдики, таърифи йўқ!

Спорт раҳбаримиз ҳаммамизни сафга турғизиб, шундай деди:

— Болалар, ҳозир ўрмонни айланиб, томоша қилгани чиқамиз. Ўрмонда қанақа жонивор бор, бор бўлса одамга тегмайдиганими, ё ёввойими ҳали-ҳозир билмаймиз. Лекин мен қаттиқ ишонаман, бу ерларда йиртқич ҳайвонлар йўқ. Шунинг учун, эҳтиёти шартдан, эҳтиёт бўлишимиз, бир-биримиздан узоқлашиб кетмаслигимиз шарт.

[Давоми бор].

ШАХМАТ ОЛАМИДА

ЮРИШ НАВБАТИ КАСПАРОВГА

Яхши, ибратли сўз-у воқеаларни такрорлаш осон эмас, деган экан бир мутафаккир.

Уралнинг Златоуст шаҳри яқинида Тургояк деган машҳур кўл бор. Унинг ҳақида Свердловск киночилари яратган лавҳани кўрганлар оз бўлмаса керак. Бу ажойиб кўл ҳақида яна кўплаб афсона-ю ривоятлар мавжуд.

Ҳаваскорлар бу манзарали кўлнинг ойнадек текис юзини соатлаб томоша қиладилар, баъзан улар шундай воқеанинг гувоҳи бўлдилар. Осмон мусаффо, бир парча ҳам булут йўқ, қирғоқдаги дарахтларнинг баргларини шитирлатувчи шабада ҳам сезилмайдиган бир пайтда Тургоякнинг ўртасида —кўл марказидаги оролчада бирдан ажиб тўлқин кўтарилади-да, аста-секин улкан сув бетида парчаланиб ғойиб бўлади. Бу қандай тўлқин экан? Тургоякнинг тубида яширинган қандай зўр куч унинг тиниқ сувини ногоҳ тўлқинлантириб юборди. Ҳозирча буни ҳеч ким тушунтириб бера олгани йўқ. Олимларнинг айтишича ўткир қиррали харсанглар ўша тўлқинларни пайдо қилармиш. Ана шу кўл яқинида туғилиб ўсган, мана саккиз йилдан буён шахмат оламини сўраб турган Анатолий Карповнинг ўйинларида ҳам худди шундай: аввалига осойишталик, кўзни қамаштирувчи сувнинг бир текислиги, силлиқ ва жимлиги намоён бўлади. Лекин бирдан тахтада «кичик эндшпиль комбинацияси»нинг шиддатли тўлқини кўтарилади-да, зарарсиз ва осойишта бўлиб кўринган барча нарсаларни кўмиб ташлайди. Карпов кейинчалик шахмат фронтини ларзага солувчи позиция тубидаги кучни ўз вақтида пайқай олади, табиат унга сув остидаги силкинишлар қудратини аниқлай ва ўлчай олишдек ноёб сезгирлик ато этган. Бунинг кўмагида у даҳшатли стихияни жиловлаш, уни ўз фойдасига хизмат қилишга мажбур этишни билади...

А. Котов (1913 — 1981) Карповнинг ҳаёти ва шахматчилик фаолиятига бағишланган «Уральский самоцвет» (Москва, 1977 йил) китобида юқоридаги ажойиб қиёсни келтирган.

Бундан 21 йил муқаддам у билан якка-ма-якка дона сурган, лекция-суҳбатларидан баҳраманд бўлган тошкентлик мухлислар бу ерда икки ҳафтача меҳмон бўлган Александр Александрович Котовни ҳали-ҳали эслаб юрадилар. Ҳаётининг кўп қисмини бегона юртларда ўтказган ва жон-дили билан Ватанига интилган биринчи рус жаҳон чемпиони Александр Александрович Алёхиннинг оғир тақдирини объектив равишда тасвирлаб берган киши А. А. Котов бўлди. Аввал унинг бой ижодига бағишланган салкам минг саҳифадан иборат «Алёхиннинг шахмат мероси» номли иккита монографияси эълон қилинди. Кейинчалик Алёхиннинг кўп қиррали ҳаётини акс эттирувчи ҳикоя, повестлар, ниҳоят роман пайдо бўлди. 1981 йили намойиш этилган «Россиянинг оппоқ қори» номли кинофильм ҳам Котов сценарийси асосида суратга олинган.

А. Котов ҳозир ҳаёт бўлганида, жаҳон чемпиони А. Карповга берган юқоридаги таърифини хиёл ўзгартириб: «20 ёшли Гарри Каспаров — лангаридан ажраганда ҳам томошабинларни даҳшатга солиб, арқон узра ажиб санъатини намойиш қилган ҳолда паккага етиб оладиган дарбознинг ўзи!» дермиди, балки.

Ҳа, шахмат тожига астойдил талабгорлик қилаётган бу ёш гроссмейстер қалтис-у, мафтункор ўйинлари билан шахмат санъати шинавандларининг кўнглини топмоқда, миллионлар олқишини қозонмоқда.

Кўрган-билганларимдан бир-иккита воқеани айтиб ўтсам.

Мактаб ўқувчиларининг XV Бутуниттифоқ Спартакиадаси 1978 йили Тошкентда ўтказилиб, унинг программасидаги шахмат мусобақаларини очиш вазифаси ташкилий комитет аъзоси сифатида менга топширилган эди. Кейин мусобақани кузата бошладим. Эсимда қолгани шу: 15 яшар Гарри ким биландир қора доналарда ўйнарди. Бир вақт бу учрашувда «қипқизил дуранг» вазият содир бўлди. Бошқа мутахассислар ҳам шу фикрда эдилар. Аммо «каромат» тўғри чиқмади: Каспаров бир неча юришлардан сўнг хамирдан қил суғиргандек оқларнинг «жонини олди».

1981 йилнинг бошларида Москвада ажойиб улкан мусобақа — СССР терма командалари ўртасида матч-турнир ўтказилди. Ғалаба учун курашган тўртта терма команда составига кейинги йилларда улкан муваффақиятларга эришган 29 нафар етакчи гроссмейстер ҳамда 3 нафар СССР спорт мастери кирди. Биринчи терма командага А. Карпов, ёшлар терма командасига эса Г. Каспаров бошчилик қиларди. Командалар ўринлар тақдири ҳал бўлганлигига қарамай, Карпов—Каспаров учрашувини яна бир бор кўришни истаганлар зални тўлдириб ўтирардилар...

31-юришдан кейин кураш жуда мураккаблашиб кетди. Томошабинлар нафасларини ичларига ютиб, бошланиши осойишта ўтган бу партиянинг жуда кескин финал қисмини кузатардилар. Каспаров жаҳон чемпиони таклиф этган битимга кўнмайди. Ўйлаш учун вақт тугаганлиги сабаб иккала томон ҳам 42-юришдан кейин ноилож дуранга имзо чекади.

— Шундай қилиб, деб ёзган эди таниқли гроссмейстер ва шахмат журналисти Сало Флор, —ҳисоб очилмади. Шубҳасиз, яқин келажакда Карпов билан Каспаров тез-тез учрашадиган бўлиб қоладилар. Кўпчилик, эртами-кеч булар ўртасида энг юксак даражада яккама-якка олишув баҳс бўлади, деб ўйламоқда.

Дарҳақиқат, Г. Каспаров 1981 йилнинг охирларида мамлакат чемпиони бўлди, зоналараро турнирларнинг бирида ғолиб чиқди, жаҳон биринчилиги чорак финал матчида забардаст гроссмейстерлардан А. Белявскийни 6:3 ҳисобида енгиб, ярим финалга йўлланма олди.

Яқинда Югославиянинг Никшич шаҳрида ўтказилган супер (энг юксак даражали) гроссмейстерлар иштирокидаги улкан халқаро турнир Г. Каспаровнинг катта устунлиги билан якунланганн мухлисларга аён. Буни тан олган жаҳоннинг бир гуруҳ етакчи гроссмейстерлари (уларнинг орасида Каспаровнинг ярим финалдаги бўлғуси рақиби В. Корчнойнинг секундантларидан бири Ясир Сейраван ҳам борлиги диққатга сазовор) баёнот қабул қилиб, чемпионлик унвони ҳалол курашда аниқланиши кераклигини билдирдилар.

Ушбу вазият қораларнинг 25-юришидан кейин содир бўлиб, шу ерда барча сипоҳлари «кишанланган» оқлар таслим бўлди. Оқ доналарни ким сурган денг: ФИДЕ рейтинг варақасининг энг юқори поғоналаридан бирини ишғол этиб турувчи югославиялик Любомир Любоевич! Шундай кучли гроссмейстерни бор-йўғи 25 юришда бутун лашкари билан «асир олиш» ҳазилакам гапми! Каспаров Югославиядаги турнирда ана шунақа маҳорати билан ғалаба қучди-да!

Мухлислар шахмат тожи учун жанг Анатолий Карпов билан Гарри Каспаров ўртасида бўлишини ҳаддан зиёд орзиқиб кутмоқдалар. Айтгандай, Югославиядаги турнирдан сўнг Каспаров ўз коэффициентини 2700 дан ошириб, бу борада жаҳон чемпионига етиб олди.

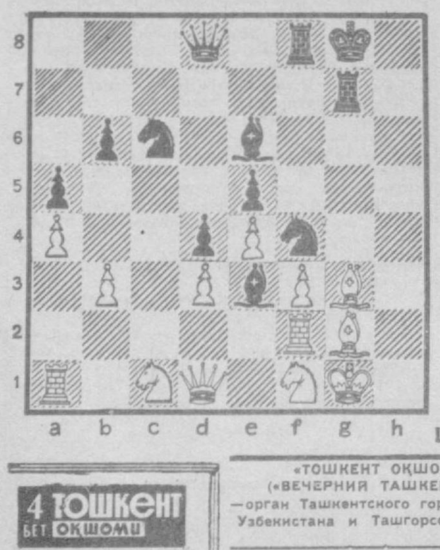

М. МУҲИДДИНОВ,

СССР спорт мастери, тарих фанлари кандидати.

Редактор Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/Х да **Оққуш кўли**, 15/Х да **Борис Годунов**, 16/Х да **Оловиддиннинг сеҳрли шамчироғи** (12.00), **Жизель** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/Х да **Бой ила хизматчи**, 15/Х да **Гурунг**, 16/Х да **Соқов рицарь**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/Х да **Ишонмасанг ўламан**, 15/Х да **Лайли ва Мажнун**, 16/Х да **Гулсара**.

КИНО

14 ОКТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«БИЗ ЖАЗДАНМИЗ» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (телефон 33-44-52).

«ХАСИС» — **Ватан** (18, 21.00).

«ЛЕТАРГИЯ» — **Хива** (21.00, телефон 32-78-02), **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТРИСТАН ВА ИЗОЛЬДА» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (18.00, 21.00), **Дружба** (17.00, 20.00; 18.00, 21.00, телефон 66-15-75), **Восток** (18.30, 21.00, телефон 91-14-61).

«ОЛИЙ ТАБАҚАДАГИЛАР» **К. Ёрматов номли** (17, 20; 18, 21.00, телефон 24-22-66).

«ЗОРРО» — **Санъат саройи** (катта залда, 18.30, 20.30, телефон 44-21-74).

«СУЮНЧИ» — **Ҳамза номли** (жуфт соатларда телефон 91-10-51).

15 ОКТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«БИЗ ЖАЗДАНМИЗ» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (телефон 33-44-52).

«ХАСИС» — **Ватан** (12, 15, 18, 21.00).

«ЛЕТАРГИЯ» — **Хива** (21.00, телефон 32-78-02), **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТРИСТАН ВА ИЗОЛЬДА» **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (12.00, 15.00, 18.00, 21.00), **Дружба** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00; 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, телефон 66-15-75), **Восток** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 91-14-61).

«ЗОРРО» — **Санъат саройи** (катта зал, 11.00, 13.00, 16.00, 18.20, 20.30, телефон 44-21-74).

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА **15 ОКТЯБРЬ СОАТ 17.00 ДА**

СССР биринчилиги учун «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «ТОРПЕДО» (Москва) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Ўзбекистон ССР Марказий Статистика бошқармасига қарашли ҳисобчи кадрлар тайёрлаш бошқармасининг Тошкент қишлоқ ҳунар-техника билим юрти томонидан **Султонов Вали Салаевич** номига берилган 824496 номерли йўқолган

ГУВОҲНОМА **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

16 ОКТЯБРЬ СОАТ 19.30 ДА

БУТУНИТТИФОҚ ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИ-КОНКУРСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Ғуломжон ЁҚУБОВ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва ҚҚАССР халқ артисти
Гулшод ОТАБОЕВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон комсомоли мукофотининг лауреати
Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА

VI Жаҳон фестивалининг лауреати
Анвар РУСТАМОВ

Солистлар: Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Абдуқодир ЮСУПОВ, Раҳима НОСИРОВА, Дилором ҚАЮМОВА, Ҳотам ХОЖИЕВ, Райҳон АБДУЛЛАЕВА, Лола ОҚИЛОВА.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ **олиб боради.**

«ШОДЛИК» **ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери— Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон комсомоли мукофотининг лауреати — Қодир МЎМИНОВ.**

Музика раҳбари — Исматулла РАҲМАТУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими Давлат комитети

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» базасидаги

22- ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1983—1984 ўқув йили учун ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БЎЁҚЧИ, ДУРАДГОР (қурилиш бўйича), **КОШИНКОР-ПЛИТКАЧИ**, КОШИНКОР-МОЗАИКАЧИ, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЛОВЧИ.

Ўқиш муддати 3 йил.

Ўқишга 8 синфни тугатган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Паркетчи, пайвандловчи, кошинкор-плиткачи.

10-синфни тугатган йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати бир йил.

Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар учун ўқиш муддати қисқартирилган.

Паркетчи, пайвандловчи, кошинкор-плиткачи. Уларга 76 сўм атрофида стипендия тўланади ва ишлаб чиқариш практикаси даврида ойлик иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Ўқишга қабул қилинганлар ётоқхона ва Тошкент шаҳри пропискаси билан таъминланадилар ҳамда кунига уч маҳал бепул овқатланадилар, ишчи кийими, байрам формаси билан таъминланади ва ишлаб чиқариш практикаси даврида 50 процент мукофот маоши берилади.

Бир йил ўқийдиган ўқувчиларга 30 сўм стипендия тўланади.

Ўрта ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан тугатганларга олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади ва улар имтиёзларидан фойдаланган ҳолда ўқишга қабул қилинадилар.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик, вокал-чолғу ансамбли, спорт секциялари ва тир мунтазам ишлайди.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри Астрахан кўчаси, 12-уй (5-трамвайнинг «Кўк бозор», 1-трамвай, 22-автобуснинг «Дегтярев кўчаси» бекатлари).

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОЛАШТИРИШ БОШҚАРМАСИ

17 ОКТЯБРДАН БОШЛАБ

ШАҲАР КИНОТЕАТРЛАРИ ЭКРАНЛАРИДА

«УРУШНИНГ ТЎРТИНЧИ ЙИЛИ ЭДИ»

НОМЛИ ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ НАМОЙИШ ҚИЛАДИ

Сценарий муаллифи —А. БЕЛЯЕВ.
Режиссёр — Г. НИКОЛАЕНКО.
Ролларда: Л. САВЕЛЬЕВА, Н. ОЛЯНИН, А. ЗБРУЕВ, Н. ЕРЕМЕНКО ва бошқалар.

Воқеалари 1944 йилда бўлиб ўтадиган бу фильмнинг бош қаҳрамонлари—довюрак армия разведкачилари, солдатлари ва офицерларидир.

... Немислардан ўлжа қилиб олинган немис дала полицияси ходимлари форма кийимларини кийган капитан Спирин бошлиқ разведкачилар группаси фронт линиясини кесиб ўтиб, совет қўмондонлиги учун керакли бўладиган разведка маълумотларини тўплашга киришади. Бу пайтда шундай воқеа юз бердики, Спирин жуда ҳам қаттиқ ярадор бўлиб қолди. Группани капитан Надежда Мороз бошқара бошлади. Немис тилини жуда ҳам бийрон билган капитан душман солдат ва офицерлари билан дадил муомала қилишга киришди. Лекин бу пайтда немислар турган жойда совет разведкачилари ҳаракат қилаётганлиги тўғрисида фашистларда шубҳа туғилиб қолди.

Разведкачилар группаси турган жойга душман ҳалқаси ташланади. Бундай қийин машаққатли шароитда Надежда Мороз ўзининг ҳаётини аямасдан рация орқали қўлга киритилган маълумотларни очиқ-ойдин бера бошлайди.

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ КИНОСТУДИЯ МАҲСУЛОТИ.

АБОНЕМЕНТИНГИЗ БОРМИ?

ТРАМВАЙ ЁКИ ТРОЛЛЕЙБУС САЛОНИГА ЧИҚИШИНГИЗ БИЛАН СИЗ ҲАЙДОВЧИГА «МАЙДАЛАТИШ» УЧУН ПУЛ УЗАТИШ МАҚСАДИДА ЁНИНГИЗНИ КАВЛАШТИРИБ ЮРМАЙСИЗ. СИЗ ЖУДА ҲАМ ХОТИРЖАМСИЗ. ЧУНКИ АБОНЕМЕНТ БИЛЕТЛАРИНИ ОЛДИН ОЛИБ ҚЎЙГАНСИЗ. СИЗ БУ ФАЗИЛАТИНГИЗ БИЛАН ЙЎЛОВЧИЛАРНИ ҲАМ БЕЗОВТА ҚИЛМАЙСИЗ, КОНТРОЛЕРЛАР ОЛДИДА ҚИЗАРИБ-БЎЗАРМАЙСИЗ. ЁНИНГИЗДА АБОНЕМЕНТ БИЛЕТЛАРИ БЎЛГАНЛИГИДАН ҲАМИША КЎНГЛИНГИЗ ТЎҚ.

Ҳаммангиз ҳам абонемент билетларини сотиб олганмисиз? Агарда сотиб олмаган бўлсангиз, албатта сотиб олинг.

Шуни яхши билиб қўйиш лозимки, абонементсиз трамвай ёки троллейбус салонига чиқиш тақиқланган.

Сиз абонемент билетларини трамвай ва троллейбусларнинг тўхташ жойларида, охирги бекатларида, киоскалардан, касса—автоматлардан, барча савдо ташкилотларидан, иш жойингиз бўйича корхоналардан сотиб олишингиз мумкин.

Абонемент билетларини сотувчи киоскалардан йўл карточкаларини ҳам сотиб олишингиз мумкин.

Абонемент билетларини ўз вақтида сотиб олиш — шаҳар транспортида юриш учун йўл ҳақи тўлашнинг қулай усулларидан биридир.

ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги (телефон 42-95-91).

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ГАЗЕТХОНЛАРИГА

«Тошкент оқшоми» газетасига 1984 йил учун обуна давом этмоқда. Газетанинг бир йиллик обуна баҳоси— 7 сўм 80 тийин, ярим йилга—3 сўм 90 тийин. Обунани «Союзпечать» агентликлари ва бўлимларида, почтамтларда, алоқа бўлимларида, иш ёки ўқиш жойларида матбуотни жамоатчилик асосида тарқатувчилар кўмагида расмийлаштириш мумкин.

Азиз дўстлар! Маълумингиз бўлсинки, 1984 йил учун «Тошкент оқшоми»га обунани бир мунча ошириш кўзда тутилган. Шу кунларда эса «Тошкент оқшоми»га обуна кенг миқёсда олиб борилмоқда. Ўзингиз яшаб турган жойдаги алоқа пунктларида 1984 йил учун обунани расмийлаштириш ишлари қандай ташкил этилган? Шу масала бўйича таклифларингиз борми? Ана шулар ҳақида бизга батафсил ёзиб юборсангиз, деган умиддамиз. Бордию, бирор жойда сизга обуна масаласида рад жавобини бергудек бўлишса, бундай ҳолларда қуйидаги телефонлар орқали бизга мурожаат қилишингизни маслаҳат берамиз:

33—58—72, 33—57—02.

ТВ

14 ОКТЯБРЬ — ЖУМА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.15 Концерт. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Ажойиб манеж. Мультфильм. 19.45 «Эзоп». Г. Фигейредонинг «Тулки ва узум» пьесаси асосида. 21.30 «Время». 22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Спартак» — «Жальгирис». В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45)— «Дунё воқеалари». 23.45 «Агар соғлом бўлай десанг.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Саёҳатчилар клуби». 19.50 Дзю-до кураши бўйича жаҳон чемпионати. В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Спорт саройидан олиб кўрсатилади 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Камалак» халқ ижодиёти ҳақидаги телевизион программаларнинг V халқаро фестивали. «Алп чўпонларининг байрами» (Швейцария). 21.10 «Ширин пахта». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тошкент). 21.30 «Время». 22.00 «Ягона эркак». Телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 Мультипанорама. 18.45 «Ёшлик журнали— бизнинг меҳмонимиз». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Қалб амри билан». 21.15 «Чегем». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Совет Ўзбекистони композиторлари». Ўзбекистон ССР халқ артисти Икром Акбаров. 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Дунё воқеалари». 22.30 «Совет Ўзбекистони композиторлари». Ўзбекистон ССР халқ артисти Икром Акбаров (давоми). 23.40 Янгиликлар.

II

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 Ўқитувчилар учун консультация. 18.50 «Парвоз». Телефильм 19.20 «Қиш —шаҳар хўжалиги учун масъулиятли давр». «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг биргаликдаги рейди. 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Учрашувлар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. «Уйга йўл». 5-серия (рус.).

15 ОКТЯБРЬ — ШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Оддий мўъжизалар». 10.10 «Спортлото»нинг 42-тиражи. 10.20 «Поэзия». М. Ю. Лермонтов. 11.00 «Шаҳар боғида духовой оркестр чалади...» Концерт. 11.20 «Ота-оналар, Сизлар учун». 11.50 «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 12.20 Дзю-до кураши бўйича жаҳон чемпионати. В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Спорт саройидан олиб кўрсатилади. 12.40 Е. Д. Стасова туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган илмий-оммабоп фильм. 13.00 «Қалбга яқин қўшиқлар». 13.50 «Китоб рассоми Дементий Шмаринов». Телевизион ҳужжатли фильм. 14.45 «Ҳамдўстлик» телевизион журнали. 15.15 «Дунё воқеалари». 15.35 Болалар учун фильм. «Кичик боланинг катта дахмазалари». 16.40 «Камалак» халқ ижодиёти ҳақидаги телевизион программаларнинг V халқаро фестивали. «Волика» (ЮСФР). 17.05 Сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов суҳбати.

17.35 «Опера билан танишиш». Жузеппе Верди. 18.50 Тинчликни сақлаш Совет комитетининг раиси Ю. А. Жуков суҳбати. 19.20 «Ҳайвонот оламида». 20.20 «Қанотлар ҳақида поэма». Бадиий фильм. 1-серия. «Мосфильм», Куба, ГДР, Франция киностудиялари иштирокида тайёрланган. 21.30 «Время». 22.05 «Қанотлар ҳақида поэма». Бадиий фильм. 2-серия. 23.30 СССР халқ артисти В. Гринченко куйлайди. 24.00 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 «Буратино саргузашти» Телевизион бадиий фильм. 1-серия (рус.). 11.15 «Шахмат мактаби». 11.45 «Эврика». Кинокўрсатув. 12.30 Болалар учун «Юлдузча». 13.00 Телевизион миниатюралар театри. 13.45 «Замондаш». Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун кўрсатув (қозоқ тилида). 16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Торпедо» (Москва). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Кинофильм. 18.55 Ўсмирлар учун. «Тенгдош» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришда кибернетиканинг роли». 20.30 «Ахборот». 20.50 М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармонияси «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака» 22.25 Телевидение экранида биринчи марта. «Акс таъсир». Бадиий фильм. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Тожикистон телевидениесининг программаси

9.00 — 17.20 МТ II.

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Ситорча» Октябрятлар учун кўрсатув. 19.00 «Новости». 19.20 «Куз инъомлари». Ҳужжатли фильм. 19.30 «Бизнинг шарқ». Халқаро мавзуларда суҳбат. 20.00 «Ахбор». 20.25 «Этюд». Кинолавҳа. 20.40 «Юмор кечаси». 21.30 МТ II.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

ВИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

14 ОКТЯБРЬ, 1983 й. Р—03204. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12